

فهرست مطالب

۱	یادداشت
۳	مقدمه‌ی مؤلف
فصل اول: صوت موسیقایی و تعاریف اولیه	
۷	اصوات موسیقایی
۸	فاصله موسیقایی
۹	آموزش نت خوانی
۹	۱. خط‌های حامل
۱۰	۲. نام‌نت‌ها
۱۱	۳. کلید
۱۲	۴. پهنه صوتی
۱۲	• پهنه شنوایی انسان
۱۳	۵. خط‌های تکمیلی
۱۴	۶. فاصله اکتاو (هنگام)
۱۸	۷. واحد سنجش فاصله در موسیقی
۲۰	۸. روش نامگذاری اکتاوها
۲۱	۹. نشانه‌های تغییردهنده
۲۱	• بَمَل
۲۲	• دیز
۲۳	• کُرُن
۲۴	• سُرِی
۲۵	• پِکار
۲۶	شستی‌های پیانو
۲۶	نت‌های آنارمونیک (مترادف)
۲۷	• دوپل‌بمل
۲۷	• دوپل‌دیز

- ۲۸..... بمل کرن •
- ۲۸..... دیزسری •
- ۲۹..... ۱۰. انواع نیم‌پرده •
- ۲۹..... نیم‌پرده کروماتیک •
- ۲۹..... نیم‌پرده دیاتونیک •
- ۳۲..... پرسش و تمرین

فصل دوم: وزن در موسیقی (قسمت اول)

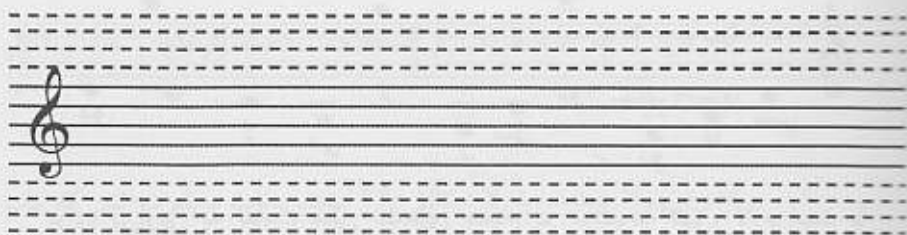
- ۳۷..... تقسیمات زمانی در موسیقی
- ۳۷..... ۱. دیرند یا کشش زمانی نت‌ها(گرد، سفید، سیاه، چنگ، دولاچنگ و سه‌لاچنگ)
- ۴۲..... ۲. نشانه‌های دیگر برای کشش‌ها(نقطه، دو نقطه و خط اتحاد)
- ۴۵..... وزن در موسیقی
- ۴۵..... • تأکید در موسیقی
- ۴۵..... • تقسیمات مساوی زمان در موسیقی
- ۴۶..... ۱. ضرب
- ۴۹..... ۲. میزان
- ۵۲..... • خط میزان
- ۵۳..... • نشانه میزان
- ۵۳..... ۳. انواع ریتم و میزان
- ۵۳..... • میزان‌های ساده
- ۵۶..... • میزان‌های ترکیبی
- ۵۸..... ۴. سکوت
- ۶۰..... ۵. کاربرد دیگر خط اتحاد
- ۶۱..... ۶. سنکپ
- ۶۴..... ۷. ضدضرب
- ۶۵..... پرسش و تمرین

فصل سوم: فاصله‌ی موسیقایی، گام و تعاریف دیگر

- گام ۶۹
- درجه‌های گام ۶۹
- انواع گام ۷۰
- گام ماژور ۷۱
- نام و نقش درجه‌های گام ماژور ۷۵
- تعیین فاصله ۷۷
۱. عدد فاصله ۷۷
- فاصله‌های ساده و ترکیبی ۸۰
- تبدیل فاصله ترکیبی به ساده ۸۰
- معکوس فاصله ۸۲
۲. بنیه فاصله ۸۴
- فاصله‌های سه‌بنیه‌ای ۸۵
- فاصله‌های چهاربنیه‌ای ۸۹
- بنیه فاصله در فاصله‌های ترکیبی و معکوس فاصله ۹۵
- دانگ (تتراکورد) ۹۶
- دانگ‌های گام ماژور ۹۷
- تونالیته و مُدالیته ۱۰۰
- نشانه‌های ترکیبی ۱۰۱
- گام‌های ماژور دیزدار ۱۰۳
۱. توالی دیزها ۱۰۶
۲. روش یافتن تونیک گام ماژور از روی توالی دیزها ۱۰۶
۳. روش یافتن نشانه ترکیبی در گام‌های ماژور دیزدار ۱۰۷
- گام‌های ماژور بمل‌دار ۱۰۷
۴. توالی بمل‌ها ۱۰۹
۵. روش یافتن تونیک گام ماژور از روی توالی بمل‌ها ۱۱۱
۶. روش یافتن نشانه ترکیبی در گام‌های ماژور بمل‌دار ۱۱۱

۵. خط‌های تکمیلی

یازده نتهی که می‌توانیم رو و بین خط‌های حامل نمایش دهیم، کمتر از پهنه صوتی سازها و خوانندگان مختلف است. برای وسعت بخشیدن به پهنه صوتی حامل، از **خط‌های تکمیلی** استفاده می‌شود. خط‌های تکمیلی در واقع نماینده خطوط کاملی همانند پنج خط اصلی حامل هستند، که در بالا یا پایین حامل همواره به صورت نامرئی وجود دارند و برای جلوگیری از دشوار شدن نت‌خوانی، تنها در هنگام نیاز به صورت خط افقی کوتاه رسم می‌شوند. به عبارت دیگر، پنج خطی که در حامل همیشه به صورت کامل نمایش داده می‌شوند، پنج خط منتخب از میان خط‌های بی‌شمار حامل هستند.

برای مثال، هرگاه لازم باشد نت **دو** را که یک درجه از نت **ر** (واقع در زیر خط اول) بم‌تر است نمایش دهیم، از خط تکمیلی به صورت زیر استفاده می‌کنیم:

به همین ترتیب می‌توان نت‌های پایین‌تر از پهنه صوتی طبیعی حامل را به روش زیر نمایش داد:

در کتاب ردیف عالی علی‌اکبر شهنازی (دستگاه راست‌پنجگاه) نوشته هوشنگ ظریف، شیوه نگارش و اجرای شلال به شکل زیر آورده شده است:

در شکل زیر نیز شیوه پیشنهادی این نگارنده برای شلال آورده شده است:

شلال ممکن است به روش‌های متنوعی اجرا شود. برای مثال، در گوشه طرب‌انگیز نگارش ژان دورینگ، ملاحظه می‌شود که در شلال اولی هر چهار مضراب شلال به یک نت اختصاص دارد و در شلال دوم مضراب چهارم (چپ مؤکد) نت دیگری است. (نمونه قبلی نیز چنین شلالی را نمایش می‌دهد) در برخی موارد نیز ممکن است سه نت اول شلال با هم متفاوت باشند، که در این صورت لازم است دقیقاً شیوه اجرا ثبت شود، مانند نمونه‌های زیر:

گاهی نیز مضراب اول شلال به همه سیم‌های دست باز از بم به پایین و مضراب آخر آن از پایین به بم برخورد می‌کند و با تأکید اجرا می‌شود، مانند نمونه بعد^۱:

^۱ ضربی سه‌گاه (به وزن حربی)، چاووش ۱۰، اجرای محمدرضا لطفی